

Danken

Thema: Bidden en danken
Lukas 17: 11-19

VOORAF

Dit gedeelte komt alleen voor in het evangelie van Lukas, net als de gelijkenis die aan deze geschiedenis vooraf gaat. Deze geschiedenis lijkt in verbinding te staan met Luk. 17: 5-6 waarin gesproken over de kracht van het geloof. Wij kijken vooral naar het aspect van de dankbaarheid zoals dat in dit gedeelte aan de orde komt.

UITLEG VAN DE TEKST

De Heere Jezus is op reis naar Jeruzalem. Dat lijkt een mededeling die terloops gedaan wordt. Toch steekt daar meer achter. Deze opmerking komen we namelijk vaker tegen in de evangeliën. Daarmee wil niet zozeer gezegd zijn dat Jezus nu toevallig net op weg was naar Jeruzalem. Maar deze vermelding heeft altijd de bedoeling om aan te geven dat Hij op weg is om in Jeruzalem te lijden en te sterven. Door deze opmerking wordt het verhaal in een bepaald licht gezet. Op die speciale weg naar Jeruzalem, die de Heere Jezus vanaf Luk. 9: 51 gaat, vinden een aantal bijzondere gebeurtenissen en ontmoetingen plaats die de mensen van toen en nu iets te zeggen hebben.

In dit kader past dan ook de opmerking dat Jezus door het midden van Samaria en Galilea ging. We moeten hierbij denken aan het grensgebied tussen Samaria en Galilea. Normaal ging men dit gebied uit de weg, omdat men zich niet door de Samaritanen wilden laten verontreinigen. Samaritanen werden immers als heidenen gezien. Jezus stoort zich daar niet aan. Hij is immers gekomen om de onreinheid van de mensen op Zich te nemen en aan het kruis te brengen.

Op een dag gaat de Heere Jezus een klein dorpje binnen. In de buurt van dit dorp blijken een aantal

melaatsen te wonen. Deze melaatsen komen naar Jezus toe. Waarschijnlijk hebben zij gehoord dat de Heere Jezus in Galilea verschillende melaatsen genezen heeft (Luk. 5: 12-13 en 7: 22). Zij zullen gehoord hebben dat Hij Zich in de omgeving ophoudt.

De tien melaatse mannen houden zich keurig aan de hygiënische reinheidsvoorschriften van die tijd (vgl. Lev. 13: 45 en Num. 5: 2) en blijven op afstand staan. Toch willen zij wel contact. Daarom overbruggen zij de afstand tussen hen en Jezus door hard te roepen. Zij vragen of Hij Zich over hen als melaatsen, als buiten-de-maatschappij-gestottenen, wil ontfermen.

Opvallend is dat de Heere Jezus hen niet ter plekke geneest, zoals Hij dat vaak gedaan heeft, maar dat Hij hen beveelt naar de priesters te gaan. Ieder naar zijn eigen priester, de priester die hen onrein heeft verklaard. Dit gaan vraagt om geloof. Het zegt ons iets van de houding en de verwachting waarmee zij Jezus om hulp vroegen. In de opdracht die de Heere Jezus geeft, ligt de belofte van genezing besloten. Als een melaatse werd genezen, moest hij zich eerst bij de priester melden, die beoordeelde of de man genezen was en daarmee rein. Als dat zo was, kreeg men toestemming om weer onder de mensen te gaan wonen.

We lezen dat zij alle tien gaan, gelovend dat zij hoe dan ook genezen verklaard zullen worden. Gaandeweg bemerken zij dat zij inderdaad genezen.

Vanaf dat moment komt er een omslag in het verhaal. Terwijl de anderen misschien alleen nog

maar harder gelopen hebben om gauw bij de priesters te komen, keert één van de tien zich direct om en gaat terug. Ondertussen verheerlijkt hij God met grote stem. Maar tegelijk dankt hij ook Degene, Die hem gereinigt heeft: Jezus, de van God Gezondene.

Voor veel mensen was ziekte in die tijd een straf voor een begane zonde. In dat geval gold genezing dus als een bijzondere begenadiging. Vandaar dat hij Jezus hulde brengt als aan een Koning! Hij valt op zijn aangezicht neer voor de voeten van Jezus, Hem dankende. Hij beseft dat hij dit wonder niet verdiend heeft, maar dat het hem uit genade geschonken is. En deze ene, zo staat er dan veelzeggend achter, was een Samaritaan. Iemand die in de ogen van de Joden niet wist hoe het hoorde, kwam en dankte Jezus. De melaatse die onderweg bemerkte dat hij genezen was en direct terugkeerde, was zo'n gehate en verachte Samaritaan. Net als bij de gelijkenis van de barmhartige Samaritaan in hoofdstuk 10 wordt nu juist zo iemand de Joden tot een voorbeeld gesteld.

Het is niet precies te zeggen of de andere negen allemaal Joden geweest zijn, maar de nadrukkelijke vraag van Jezus: 'En waar zijn de negen?', doet dat wel vermoeden. Daarmee komt het contrast tussen deze man (heiden), die wel dank komt bewijzen, en de anderen (Joden) die zich niet meer laten zien nog scherper tot uiting. Deze gedachte wordt nog eens versterkt door de opmerking van vers 18: En zijn er geen gevonden die weerkeren om God de eer te geven dan deze vreemdeling? Wij zouden zeggen: dan deze allochtoon.

Tenslotte spreekt Jezus tot hem: 'Sta op en ga heen; uw geloof heeft u behouden.' Om dit goed te kunnen verstaan moeten we zien dat zowel voor 'behouden worden' in de zin van lichamenlijk beter worden, als voor 'behouden worden' in de zin van wat wij vaak noemen 'zalig worden' hetzelfde woord gebruikt wordt. Heel en heil hebben in de Bijbel, en in het bijzonder bij Lukas, alles met elkaar te maken.

Van dat geloof is sprake bij deze Samaritaan. Daarom zegt Jezus ook tegen hem dat hij heen mag gaan en dat zijn geloof hem heeft behouden. De man is niet alleen verlost van zijn melaatsheid, maar ook van zijn zondige hart. Dat laatste is het grootste wonder van deze geschiedenis.

TER OVERWEGING

Tegen de achtergrond van het thema 'danken' kunnen een aantal zaken worden uitgewerkt:

1) Melaatsheid is een niet-besmettelijke huidziekte die wel eens wordt vergeleken met de ziekte lepra

die in ontwikkelingslanden veelvuldig voorkomt. Melaatsheid begint met huiduitslag, kenmerkend is met name wit haar op de aangetaste plek en onderhuidse verzwering. Op het dieptepunt is de gehele huid wit. Op een gegeven moment worden ook de organen, zenuwen, spieren en beenderen aangetast.

De Joden zagen melaatsheid als een straf van God, omdat men iets slechts van anderen had gezegd of een verschrikkelijke zonde had gedaan. Denk aan Mirjam die melaats werd nadat ze negatief over Mozes had gesproken. Denk aan Gehazi die ging liegen tegen Naäman. Denk aan koning Uzzia die in de tempel ging offeren. Heel vaak zochten melaatse mensen anderen op die ook melaats waren. Dan konden ze elkaar helpen, het gekregen voedsel met elkaar delen en natuurlijk praten over hun dodelijke ziekte. Deze mensen begrepen elkaar. En zo vormden ze samen als groepje een gemeenschap.

Melaatsheid is in de Bijbel het beeld van de ontzettende uitwerking van de zonde. Onze onreinheid, onze geestelijke dood worden er door afgebeeld en daardoor ook de noodzaak van genezing, reiniging en verzoening. Melaatsen zijn ten dode opgeschreven, met ons is het uiteindelijk niet anders. Eén kan ons van onze geestelijke melaatsheid redden. Dat is de Heere Jezus.

2) De tien melaatsen roepen allen de Heere Jezus aan om genezing. Dat lijkt veelbelovend. Negen van de tien blijken slechts een wondergeloof te hebben. Ze hebben alle vertrouwen in de Heere Jezus en zij doen wat Hij zegt. Tot zover is er geen verschil tussen het wondergeloof en het ware zaligmakend geloof. Het verschil zit in het gemis van oprechte dankbaarheid. Die negen melaatsen zijn wel genezen, maar blijken niet behouden te zijn.

3) Vanuit deze geschiedenis mogen we de nadruk laten vallen op de dankbaarheid van de Samaritaan. Voor hij van zijn genezing gaat genieten, gaat hij terug naar de Heere Jezus. Hij looft en prijst God en dankt de Heere Jezus. Dankbaarheid is een wezenlijk bestanddeel in het leven van het geloof.

4) Het feit dat juist een Samaritaan Jezus dankt en daarmee tot geloof blijkt te zijn gekomen, vormt een les voor onze omgang met vreemdelingen. Zij kunnen ons kerkmensen voorgaan in het Koninkrijk van God als zij zich gelovig aan de Heere toe vertrouwen, terwijl wij vaak genoeg nemen met wat buitenkantgeloof. Laten we daarom niet op anderen neerkijken. Wij hebben allemaal hetzelfde nodig; geloof en bekering.

5) Alleen door het geloof wordt een mens behouden. Het geloof neemt de Heere Jezus als Heiland en Heere aan. Hij vertrouwt zich toe aan de Zaligmaker. Ook voor ons is het geloof van levensbelang. Dat geloof waarvan zondag 7 van de Heidelbergse Catechismus zegt dat niet alleen anderen

maar ook mij vergeving van zonden, eeuwige gerechtigheid en zaligheid van God geschonken is, uit louter genade om de verdienste van Christus' wil.

GELOOFSLEER

Het grote thema van deze geschiedenis is dankbaarheid. De Samaritaan dient als een beschaamd voorbeeld voor vele Joden. De Samaritaan uit deze geschiedenis is de enige in het Nieuwe Testament waarvan we lezen dat hij de Heere Jezus dankt voor zijn genezing. In de Heidelbergse Catechismus zien we dat ellende, verlossing en dankbaarheid onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn.

Wanneer je werkelijk beseft wie je was (melaats, onrein, vol van zonde en op weg naar de verlorenheid) en je beseft wat de Heere Jezus heeft geschonken (reinheid, vergeving van zonde, het eeuwig leven), dan kan het niet anders of je bent dankbaar. In zondag 32 van de Heidelbergse Catechismus lezen we dat deze dankbaarheid betekent dat je God gaat dienen en loven. Deze Samaritaan looft God en erkent de Heere Jezus als zijn Koning. Je wil dan de Heere Jezus gehoorzaam zijn. Niet omdat je er wat mee verdient, maar omdat je dankbaar bent voor wat Hij gedaan heeft.

